

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету фінансів та обліку
Андрій КІЗИМА

“ 31 ” _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

“ 31 ” _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІННІОТ
Святослав ПИТЕЛЬ

“ 31 ” _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
„ФІНАНСОВИЙ РИНОК”

ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 07 Управління і адміністрування
спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійна програма – «Фінанси»

Кафедра фінансових технологій та банківського бізнесу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПІЗ (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік/екзамен (семестр)
Денна	3	6	28	28	3	8	53	120	Іспит (6)
Заочна	3	6	8	4	-	-	108	120	Іспит (6)

31.08.2023

Тернопіль–2023

Робоча програма складена на основі ОПП «Фінанси» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 07 “Управління і адміністрування” спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”, затвердженої на засіданні Вченої Ради Західноукраїнського національного університету, протокол № 9 від 26.05.2021 р.

Робочу програму склали д.е.н., доцент Стецько Микола та к.е.н., доцент Стефанів Ігор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу, протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

**Завідувач кафедри
фінансових технологій та банківського бізнесу,
д-р екон. наук, професор**

Ольга КНЕЙСЛЕР

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”, протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

**Голова групи забезпечення спеціальності
д-р екон. наук, професор**

Ольга КИРИЛЕНКО

**Гарант ОПП
д.е.н, професор**

Зоряна ЛОБОДИНА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

Дисципліна – «Фінансовий ринок»	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Галузь знань – 07 Управління та адміністрування	Статус дисципліни – блок обов’язкових дисциплін, цикл професійної підготовки Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування Освітньо-професійна програма «Фінанси»	Рік підготовки: <i>Денна – 3;</i> <i>Заочна – 3</i> Семестр: <i>Денна – 6;</i> <i>Заочна – 6</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна – 28 год.;</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 28 год.;</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 120		Самостійна робота: <i>Денна – 53 год.</i> <i>Заочна – 108 год.</i> Тренінг, КППЗ: <i>Денна – 8 год.</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 3 год.</i>
Тижневих годин: <i>денна – 8,5 год., з них аудиторних – 4 год.</i>		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

У закладах вищої освіти України, які готують фахівців зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування», запроваджено дисципліну циклу професійної підготовки «Фінансовий ринок», предметом якої є вивчення системи взаємозв’язків учасників фінансового ринку, які виникають у процесі руху фінансових ресурсів між державою, юридичними та фізичними особами за допомогою спеціалізованих інститутів.

Фінансовий ринок в Україні знаходиться на етапі становлення, так само як і інші складові ринкової інфраструктури. Складні та суперечливі трансформаційні процеси, що відбуваються в Україні усе ж таки, в кінцевому рахунку приносять певні позитивні результати та зрушення в економіці, окрім цього, варто згадати і про проблеми та стратегічні вектори фінансової реструктуризації в Україні, що у значній мірі, торкнулися реформування структури засад функціонування фінансової системи держави. Адаже перехід до ринкових відносин вимагав кардинальних змін у її побудові, особливо щодо розбудови тих сегментів фінансової системи, передусім фінансового ринку, котрі властиві ринковій економіці.

Мета вивчення дисципліни – формування системи знань з теоретичних та практичних аспектів управління фінансами за допомогою фінансових посередників та аналізу фінансових послуг. Підготовка фахівців певного рівня кваліфікації в галузі моніторингу та управління послугами фінансового ринку, що забезпечуватиме конкурентні переваги, формування у слухачів комплексного розуміння системи взаємозв'язків фінансового ринку, а також дослідження специфічних інструментів, які обертаються на ньому.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

У процесі вивчення курсу «Фінансовий ринок» передбачається вирішити наступні завдання:

- вивчити та краще зрозуміти сутність, призначення та основи організації фінансового ринку;
- ознайомитись з новітніми інструментами фінансового ринку;
- дати оцінку учасникам фінансового ринку та їх функцій;
- розглянути механізми функціонування фінансового ринку;
- сформувати комплексне розуміння взаємозв'язків суб'єктів фінансового ринку;
- вивчити кон'юнктуру фінансового ринку та методи її дослідження;
- сформувати практичні навички та вміння щодо проведення операцій на фінансовому ринку та ефективного управління фінансовими та валютними ризиками;
- визначити потреби споживачів у фінансових інструментах та можливостях задоволення їх потреб;
- оволодіти знаннями щодо проведення операцій з похідними фінансовими інструментами; ▪ показати роль держави та ключових учасників у регулюванні фінансового ринку.

2.3. Найменування компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування) – СК03.

Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку – СК05.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Навчальна дисципліна «Фінансовий ринок» тісно пов'язана з іншими економічними дисциплінами: «Іноземна мова», «Менеджмент», «Фінанси», «Гроші і кредит», «Маркетинг», «Статистика, «Фінансовий менеджмент»». Знання та навички, набуті студентами в процесі вивчення цих дисциплін, є базою для вивчення питань, що стосуються функціонування фінансового ринку.

Програмні результати навчання:

Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування – ПРН 04.

Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування) – ПРН 05.

Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування – ПРН 07.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

Змістовий модуль 1. Теоретико-організаційні основи функціонування фінансового ринку

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції, призначення, основи організації та роль в економіці.

Для швидкого та якісного розвитку економіки необхідна мобілізація тимчасово вільних коштів фізичних та юридичних осіб, їх розподіл та перерозподіл на комерційній основі між різними секторами економіки. Ці процеси повинні здійснюватись на фінансових ринках. Роль фінансового ринку в сучасній ринковій економіці полягає не лише в акумуляції збережень, а й у ефективному їх використанні для створення нового капіталу.

Впродовж останніх років сфера банківської справи і фінансових ринків стала однією із найбільш привабливих і актуальних. Фінансові ринки є дуже динамічними і швидко змінюються, а нові інструменти з'являються майже щоденно.

Для аналізу операцій та інститутів фінансових ринків розглянемо такі економічні поняття, як: рівноважна ціна фінансового ринку, витрати обміну, несприятливий вибір, моральний ризик та інші.

Тема 2. Становлення, розвиток та регулювання фінансового ринку.

Фінансові ринки в сучасному розумінні репрезентують собою механізм торгівлі фінансовими активами, обов'язковими атрибутами якого є чіткі правила торгівлі, наявність професійних учасників ринку та розвинута ринкова інфраструктура, яка забезпечує мінімальні витрати і максимальну надійність укладення угод.

Виникнення тих чи інших форм торгівлі фінансовими зобов'язаннями історично відносять як мінімум до часів Римської імперії. Фінансові зобов'язання, які можна вважати праобразом сучасних цінних паперів, існували ще в середні віки, і найбільш відомий приклад тут – зобов'язання італійських міст держав. Але практично до 17-го століття об'єктивна необхідність в існуванні ринку для торгівлі цінними паперами практично була відсутньою: об'єми випуску тих чи інших цінних паперів були досить малими, а їх тримачами було досить обмежене коло людей.

Функціонування будь-якого ринку в сучасних умовах неможливо собі уявити без законодавчої бази регулювання та впливу держави. Саме держава визначає і контролює правові основи ринкових відносин, насамперед права власності, установлює базові правила економічних відносин учасників ринку. Досить поширеною є точка зору, що зловживання на фондовому ринку були однією з причин найглибшого спаду в світовій економіці початку 30х

років ХХ сторіччя, при якому скорочення виробництва становило в окремих країнах 50%, а рівень безробіття досягав 30%.

Тема 3. Трансформація локальних фінансових ринків у глобальний.

Валютний ринок.

Після падіння Бреттон-Вудської Системи центральні банки втратили монополію на управління грошової маси і рухом валюти. 80-і роки стали епохою дерегулювання в монетарній сфері, лібералізації руху капіталу і падіння темпів інфляції. Маржа банків стала більш низькою через зростаючу конкуренцію і неповернення кредитів.

До початку 1990-х рр. коло подій замкнулося: економічний колапс в Східному блоці спричинив сильний попит на капітал, розпочалося нове зростання відсоткових ставок. Світові економічні відносини потребували переходу на якісно новий рівень.

Тема 4. Грошовий ринок та ринок капіталів.

Грошовий ринок як сегмент фінансового ринку, на якому здійснюються короткострокові депозитно-позичкові операції (на термін до 1 року), обслуговує рух оборотних коштів підприємств та організацій, короткострокових коштів банків, установ, громадських організацій, держави та населення. Об'єктом купівлі-продажу на грошовому ринку є тимчасово вільні грошові кошти. Грошовий ринок включений до складу елементів фінансового ринку в зв'язку з тим, що пов'язаний з такими об'єктами фінансового інвестування, як депозитні внески – термінові і до запитання.

Ринок капіталу – це частина фінансового ринку, де формується попит і пропозиція на середньостроковий та довгостроковий позичковий капітал виконує наступні функції. Поперше, об'єднує дрібні, розрізнені грошові заощадження населення, державних підрозділів, приватного бізнесу, зарубіжних інвесторів і створює великі грошові фонди. По-друге, трансформує грошові кошти в позичковий капітал, що забезпечує зовнішні джерела фінансування матеріального виробництва національної економіки. По-третє, надає позики державним органам і населенню для вирішення таких важливих завдань, як покриття бюджетного дефіциту, фінансування частини житлового будівництва тощо. Кредитний ринок дозволяє здійснити накопичення, рух, розподіл і перерозподіл позичкового капіталу між сферами економіки.

Тема 5. Фінансові посередники та їх функції.

Одним із каналів переміщення коштів від кредиторів до позичальників є непряме (опосередковане) фінансування, що передбачає обов'язковим своїм елементом фінансове посередництво. Фінансовий посередник здійснює цю функцію через отримання коштів від кредиторів і тоді, в свою чергу, надає позики позичальникам.

Через втягнення у процес непрямого фінансування, що називається **фінансовим посередництвом**, фінансові посередники можуть поліпшувати становище багатьох малих кредиторів, забезпечуючи їх вищим доходом у вигляді процента, і допомагати дрібним дебіторам, що тепер можуть отримати позики. Великі позичальники також отримують вигоду, бо процес фінансового посередництва означає, що більше коштів стають доступними для позичальників на фінансових ринках. Без фінансового посередництва не можна було б отримати повних вигод, що забезпечують фінансові ринки.

Змістовий модуль 2. Фінансові інструменти та операції фінансового ринку

Тема 6. Цінні папери як головний інструмент фінансового ринку. Ринок похідних фінансових інструментів.

Слово "папір" в сьогоденнішніх умовах є скоріше всього дань історії, коли всі фінансові активи оформлялися у вигляді паперових документів. В сучасній економіці, термін *цінний папір* відноситься однаково до будь-якої легальної форми закріплення майнових прав – як у вигляді паперового документу, так і у вигляді електронної записки чи рахунку-депо в депозитарії. У будь-якому випадку головним є не "папір", а "ціна", що віддзеркалює забезпеченість даного документу майновими правами.

В загальному, у вигляді цінного паперу оформляють домовленість про обмін теперішньої вартості на майбутню або, що те саме: придбання цінного паперу є обмін абсолютної ліквідності (грошей) на купівельну спроможність в майбутньому. Як у будь-якій угоді, тут завжди присутні дві сторони: *емітент* та *інвестор*.

Тема 7. Ціноутворення на фінансовому ринку. Ціна капіталу.

Ціна – це кількісний вираз тих витрат, які несе виробник, для того щоб отримати прибуток. Поняття ціни тісно пов'язане з поняттям ринкової вартості. Під ринковою вартістю фінансових інструментів мається на увазі вартість, що визначається витратами емітента. З іншого боку, для інвестора ціна – це грошовий вираз вартості цінних паперів, які він купує.

Завданнями ціноутворення на фінансовому ринку є:

- відображення реального співвідношення попиту і пропозиції;
- реалізація конкретних цілей ціноутворення; ➤ врахування різноманітних факторів.

Тема 8. Фінансові та валютні ризики.

У ринковій економіці існують різні можливості для інвестиційних вкладень. При виборі юридичною чи фізичною особою напряму вкладення капіталу одним із головних критеріїв служить оцінка ризику фінансової інвестиції та фінансового посередництва. В цілому *ризик* у ділових операціях – це економічна категорія, що відображає ступінь успіху (невдачі) фірми в досягненні своїх цілей з урахуванням впливу контрольованих і неконтрольованих факторів. Операції з фінансовими інструментами завжди пов'язані з ризиком, які потрібно аналізувати та враховувати при здійсненні операції.

Фінансові ризики – це спекулятивні ризики. Інвестор, здійснюючи венчурне вкладення капіталу, заздалегідь знає, що для нього можливі лише два результати: прибуток або збиток. Особливістю фінансового ризику є ймовірність зазнати збитків у результаті проведення будь-яких операцій у фінансово-кредитній і біржовій сферах, здійснення операцій з фондовими цінними паперами, тобто ризику, який випливає з природи цих операцій, тому суть ризику полягає в імовірності настання або ненастання події з можливими негативними наслідками через обмеженість матеріальних і нематеріальних ресурсів.

Тема 9. Фондові індекси.

Для інтегральної оцінки стану фінансового ринку спеціалісти вже понад сто років використовують індекси. Інвесторів цікавить не лише динаміка цін на акції певної компанії, а й загальна тенденція всього ринку. Саме для цього практично всі біржі мають власні системи агрегатних індексів, які відображають рівень і динаміку цін на певний пакет акцій. Як правило, цей пакет складається з акцій компаній, що належать до різних галузей промисловості та фінансової сфери. При цьому акції мають входити до лістингу біржі.

Розвиткові ринку цінних паперів сприяє підвищення його інформаційної прозорості. При здійсненні операцій із цінними паперами важливо знати динаміку конкретних видів курсів, правильно оцінювати дію всіх факторів, які впливають на цю динаміку.

Тема 10. Фондова біржа та біржові операції.

В історичному значенні поняття "фондова біржа" трактувалось по-різному. На перших порах фондовими біржами називали спеціальні місця, де збиралися продавці та покупці цінних паперів і здійснювалися угоди щодо їх купівлі-продажу. Таке місце було вигідним для обох сторін, так як передбачало можливість знайти партнерів по угоді. Надалі фондові біржі стали перетворюватися в заклади, що спеціалізувалися на наданні послуг і матеріальному забезпеченні торгівлі цінними паперами. Угоди купівлі-продажу стали укладатися в конкретні дати і час, стали більш чітко визначатися коло учасників біржової торгівлі та перелік цінних паперів, щодо яких укладалися угоди.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Фінансовий ринок»

(денна форма навчання)

	Кількість годин					
	Лекції	Прак-тичні заняття	Індивідуальна робота	Тренінг, КПЗ	Самостійна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретико-організаційні основи функціонування ринку фінансових послуг						
Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції, призначення, основи організації та роль в економіці.	2	2	—	4	5	Усне опитування, тести, есе, кейсові завдання
Тема 2. Становлення, розвиток та регулювання фінансового ринку.	2	2	—		5	
Тема 3. Трансформація локальних фінансових ринків у глобальний. Валютний ринок.	3	3	—		5	
Тема 4. Грошовий ринок та ринок капіталів.	3	3	—		5	
Тема 5. Фінансові посередники та їх функції.	3	3	2		6	
Змістовий модуль 2. Фінансові посередники на ринку фінансових послуг						
Тема 6. Цінні папери як головний інструмент фінансового ринку. Ринок похідних фінансових інструментів.	5	5	—	4	5	Усне опитування, тести, есе, кейсові завдання
Тема 7. Ціноутворення на фінансовому ринку. Ціна капіталу.	2	2	1		5	
Тема 8. Фінансові та валютні ризики.	2	2	—		5	
Тема 9. Фондові індекси.	2	2	—		5	
Тема 10. Фондова біржа та біржові операції.	4	4	—		7	
Разом	28	28	3	8	53	

(заочна форма навчання)

	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Теоретико-організаційні основи функціонування ринку фінансових послуг			
Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції, призначення, основи організації та роль в економіці.	1	–	10
Тема 2. Становлення, розвиток та регулювання фінансового ринку.	-	–	10
Тема 3. Трансформація локальних фінансових ринків у глобальний. Валютний ринок.	1	1	11
Тема 4. Грошовий ринок та ринок капіталів.	1	–	11
Тема 5. Фінансові посередники та їх функції.	1	1	11
Змістовий модуль 2. Фінансові посередники на ринку фінансових послуг			
Тема 6. Цінні папери як головний інструмент фінансового ринку. Ринок похідних фінансових інструментів.	1	–	11
Тема 7. Ціноутворення на фінансовому ринку. Ціна капіталу.	1	1	11
Тема 8. Фінансові та валютні ризики.	1	–	11
Тема 9. Фондові індекси.	1	–	11
Тема 10. Фондова біржа та біржові операції.	–	1	11
Разом	8	4	108

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

денна форма навчання

Практичне заняття 1. (2 год.)

Тема: Фінансовий ринок: сутність, функції, призначення, основи організації та роль в економіці.

Мета: З'ясування суті фінансового ринку як складової фінансової системи. Обґрунтування об'єктивної необхідності та функціонального призначення фінансового ринку.

Питання для обговорення:

Роль та місце фінансового ринку України на сучасному етапі розвитку: загальні принципи, напрями і завдання?

Фінансовий ринок як складова фінансової системи держави: роль у акумуляції та перерозподілі фінансових ресурсів?

Дискусійні питання щодо принципів функціонування фінансового ринку, шляхи адаптації світового досвіду до українських реалій?

Практичне заняття 2. (2 год.)

Тема: Становлення, розвиток та регулювання фінансового ринку.

Мета: Характеристика становлення та розвитку фінансового ринку. З'ясування суті державного регулювання фінансового ринку України та важелів впливу.

Питання для обговорення:

Становлення та модернізація фінансового ринку: історичний аспект?

Роль та місце перших центрів торгівлі цінними паперами та фінансовими активами у становленні міжнародного фінансового ринку?

Роль та вплив Бреттон-Вудської валютної конференції на становлення та розвиток світового фінансового ринку? Вплив державного регулювання на розвиток фінансового ринку України?

Практичне заняття 3-4 (3 год.)

Тема: Трансформація локальних фінансових ринків у глобальний. Валютний ринок.

Мета: Проаналізувати етапи трансформації фінансового ринку. З'ясування принципів функціонування міжнародного фінансового ринку та ринку позичкових капіталів. Виникнення, принципи функціонування та специфіка операцій Євроринку.

Питання для обговорення:

- Роль та значення євродоларового ринку для розвитку фінансового ринку?
- Світові фінансові центри та їх роль в розвитку фінансового ринку?
- Євроринок: суть, структура, принципи функціонування, специфіка операцій?
- Валютний ринок: особливості функціонування та специфіка операцій?

Практичне заняття 4-5 (3 год.)

Тема: Грошовий ринок та ринок капіталів.

Мета: Засвоєння специфіки діяльності на грошовому ринку та ринку капіталів. Вивчення характеристик основних інструментів вітчизняного та міжнародного ринку грошей та капіталів.

Питання для обговорення:

- Особливості функціонування грошового ринку: його інструменти та функціональне призначення?
- Особливості функціонування ринку капіталів: його інструменти та функціональне призначення?
- Міжнародний грошовий ринок: специфіка операцій на ньому?
- Євроринок – специфічний сегмент міжнародного грошового ринку?
- Інструменти міжнародного ринку капіталів: особливості емісії та обігу?

Практичне заняття 6-7 (3 год.) Тема:

Фінансові посередники та їх функції.

Мета: З'ясування основних функцій фінансових посередників. Характеристика первинного та фондового ринків. Обговорення принципів та форм захисту майнових прав інвесторів.

Питання для обговорення:

- Функціональне призначення фінансових посередників?
- Характеристика груп фінансових посередників?
- Функції фондового ринку?
- Діяльність позабіржової фондової торгової системи?
- Функціонування Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку?
- Проблемні аспекти державного контролю за випуском і обігом цінних паперів?

Відкритість та прозорість фондового ринку – шлях до ефективного розвитку фінансового ринку України?

Практичне заняття 7-9 (5 год.)

Тема: Цінні папери як головний інструмент фінансового ринку. Ринок похідних фінансових інструментів.

Мета: З'ясувати місце ринку цінних паперів на фінансовому ринку. Дати характеристику та вивчити види інструментів запозичення, прав власності, гібридні та похідні інструментів фінансового ринку. Навчитись розраховувати ринкову вартість/курс цінних паперів.

Питання для обговорення:

- Роль та місце ринку цінних паперів на фінансовому ринку України?
- Дискусійні питання щодо емісії та обігу інструментів запозичення та прав власності?
- Дискусійні питання щодо емісії та обігу гібридних та похідних інструментів фінансового ринку?
- Реалії розрахунку ринкової вартості/курсу цінних паперів?

Практичне заняття 10 (2 год.)

Тема: Ціноутворення на фінансовому ринку. Ціна капіталу.

Мета: З'ясувати сутність, завдання та принципи ціноутворення на фінансовому ринку. Розібрати види, функції цін та механізм ціноутворення на фінансовому ринку. Провести аналіз вартості капіталу.

Питання для обговорення:

- Особливості формування цін на фінансові інструменти та послуги?
- Ціна як основний інструмент ринку?
- Вплив попиту, пропозиції та інших факторів на формування рівноважної ціни на фінансовому ринку?
- Проблемні аспекти ціноутворення на різні фінансові інструменти фінансового ринку?

Практичне заняття 11 (2 год.) Тема:

Фінансові та валютні ризики.

Мета: Охарактеризувати поняття та провести класифікацію фінансових та валютних ризиків фінансових посередників. Вивчити методи оцінки ризиків та управління ними на фінансовому ринку.

Питання для обговорення:

- У чому полягає суть фінансових ризиків?
- Характеристика методів управління фінансовими ризиками фінансових посередників?
- Валютні ризики: форми, способи оцінки та методи управління?
- Проблемні аспекти щодо страхування та управління валютними ризиками?
- Вплив фінансових ризиків на активність та доходи фінансових посередників?

Практичне заняття 12 (2 год.) Тема:

Фондові індекси.

Мета: З'ясування поняття фондових індексів, їх видів та місця на фінансовому ринку. Дати характеристику основних світових фондових індексів та визначити особливості та роль українських фондових індексів. Ознайомитись з методикою побудови рейтингів фондового ринку.

Питання для обговорення:

- У чому полягає суть фондових індексів?
  - Необхідність та специфіка індексів фінансового рингу?
  - Залежність динаміки ціни на фінансовому ринку від зміни індексів?
  - Вплив зміни світових фондових індексів на курс цінних паперів?
- Рейтинги фондового ринку та їх вплив на ділову активність інвесторів?

Практичне заняття 13-14 (4 год.) Тема:

Фондова біржа та біржові операції.

Мета: Дати характеристику фондовій біржі, з'ясувати які є види бірж, функції та правила функціонування. Вивчити основні операції фінансового ринку та фондової біржі.

Питання для обговорення:

- Необхідність функціонування фондової біржі, як специфічного інфраструктурного інституту фінансового ринку?
- Яким законам та правилам повинна підпорядковуватись фондова біржа у своїй діяльності?
- Ефективність проведення фінансових операцій на фінансовому ринку?
- Хто отримує більше вигод від існування фондового ринку?

заочна форма навчання

Тема: Фінансовий ринок: сутність, функції, призначення, основи організації та роль в економіці. (самостійно)

Мета: З'ясування суті фінансового ринку як складової фінансової системи. Обґрунтування об'єктивної необхідності та функціонального призначення фінансового ринку.

Питання для обговорення:

- * Роль та місце фінансового ринку України на сучасному етапі розвитку: загальні принципи, напрями і завдання?
- * Фінансовий ринок як складова фінансової системи держави: роль у акумуляції та перерозподілі фінансових ресурсів?
- * Дискусійні питання щодо принципів функціонування фінансового ринку, шляхи адаптації світового досвіду до українських реалій?

Тема: Становлення, розвиток та регулювання фінансового ринку. (самостійно)

Мета: Характеристика становлення та розвитку фінансового ринку. З'ясування суті державного регулювання фінансового ринку України та важелів впливу. **Питання для обговорення:**

- * Становлення та модернізація фінансового ринку: історичний аспект?
- * Роль та місце перших центрів торгівлі цінними паперами та фінансовими активами у становленні міжнародного фінансового ринку?
- * Роль та вплив Бреттон-Вудської валютної конференції на становлення та розвиток світового фінансового ринку?
- * Вплив державного регулювання на розвиток фінансового ринку України?

Практичне заняття 1 (1 год.)

Тема: Трансформація локальних фінансових ринків у глобальний. Валютний ринок.

Мета: Проаналізувати етапи трансформації фінансового ринку. З'ясування принципів функціонування міжнародного фінансового ринку та ринку позичкових капіталів.

Виникнення, принципи функціонування та специфіка операцій Євроринку. **Питання для обговорення:**

- * Роль та значення євродоларового ринку для розвитку фінансового ринку?
- * Світові фінансові центри та їх роль в розвитку фінансового ринку?
- * Євроринок: суть, структура, принципи функціонування, специфіка операцій?
- * Валютний ринок: особливості функціонування та специфіка операцій?

Тема: Грошовий ринок та ринок капіталів. (самотійно)

Мета: Засвоєння специфіки діяльності на грошовому ринку та ринку капіталів. Вивчення характеристик основних інструментів вітчизняного та міжнародного ринку грошей та капіталів.

Питання для обговорення:

- * Особливості функціонування грошового ринку: його інструменти та функціональне призначення?
- * Особливості функціонування ринку капіталів: його інструменти та функціональне призначення?
- * Міжнародний грошовий ринок: специфіка операцій на ньому?
- * Євроринок – специфічний сегмент міжнародного грошового ринку?
- * Інструменти міжнародного ринку капіталів: особливості емісії та обігу?

Практичне заняття 1 (1 год.).

Тема: Фінансові посередники та їх функції.

Мета: З'ясування основних функцій фінансових посередників. Характеристика первинного та фондового ринків. Обговорення принципів та форм захисту майнових прав інвесторів.

Питання для обговорення:

- * Функціональне призначення фінансових посередників?
- * Характеристика груп фінансових посередників?
- * Функції фондового ринку?
- * Діяльність позабіржової фондової торгової системи?
- * Функціонування Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку?
- * Проблемні аспекти державного контролю за випуском і обігом цінних паперів?
- * Відкритість та прозорість фондового ринку – шлях до ефективного розвитку фінансового ринку України?

Тема: Цінні папери як головний інструмент фінансового ринку. Ринок похідних фінансових інструментів. (самотійно)

Мета: З'ясувати місце ринку цінних паперів на фінансовому ринку. Дати характеристику та вивчити види інструментів запозичення, прав власності, гібридні та похідні інструментів фінансового ринку. Навчитись розраховувати ринкову вартість/курс цінних паперів.

Питання для обговорення:

- * Роль та місце ринку цінних паперів на фінансовому ринку України?
- * Дискусійні питання щодо емісії та обігу інструментів запозичення та прав власності?
- * Дискусійні питання щодо емісії та обігу гібридних та похідних інструментів фінансового ринку?
- * Реалії розрахунку ринкової вартості/курсу цінних паперів?

Практичне заняття 2 (1 год).

Тема: Ціноутворення на фінансовому ринку. Ціна капіталу.

Мета: З'ясувати сутність, завдання та принципи ціноутворення на фінансовому ринку. Розібрати види, функції цін та механізм ціноутворення на фінансовому ринку. Провести аналіз вартості капіталу.

Питання для обговорення:

- * Особливості формування цін на фінансові інструменти та послуги?
- * Ціна як основний інструмент ринку?
- * Вплив попиту, пропозиції та інших факторів на формування рівноважної ціни на фінансовому ринку?
- * Проблемні аспекти ціноутворення на різні фінансові інструменти фінансового ринку?

Тема: Фінансові та валютні ризики. (самостійно)

Мета: Охарактеризувати поняття та провести класифікацію фінансових та валютних ризиків фінансових посередників. Вивчити методи оцінки ризиків та управління ними на фінансовому ринку.

Питання для обговорення:

- * У чому полягає суть фінансових ризиків фінансових посередників?
- * Характеристика методів управління фінансовими ризиками фінансових посередників?
- * Валютні ризики: форми, способи оцінки та методи управління?
- * Проблемні аспекти щодо страхування та управління валютними ризиками?
- * Вплив фінансових ризиків на активність та доходи фінансових посередників?

Тема: Фондові індекси. (самостійно)

Мета: З'ясування поняття фондових індексів, їх видів та місця на фінансовому ринку. Дати характеристику основних світових фондових індексів та визначити особливості та роль українських фондових індексів. Ознайомитись з методикою побудови рейтингів фондового ринку.

Питання для обговорення:

- * У чому полягає суть фондових індексів?
- * Необхідність та специфіка індексів фінансового ринку?
- * Залежність динаміки ціни на фінансовому ринку від зміни індексів?
- * Вплив зміни світових фондових індексів на курс цінних паперів?
- * Рейтинги фондового ринку та їх вплив на ділову активність інвесторів?

Практичне заняття 2 (1 год.).

Тема: Фондова біржа та біржові операції.

Мета: Дати характеристику фондовій біржі, з'ясувати які є види бірж, функції та правила функціонування. Вивчити основні операції фінансового ринку та фондової біржі. **Питання для обговорення:**

- * Необхідність функціонування фондової біржі, як специфічного інфраструктурного інституту фінансового ринку?
- * Яким законам та правилам повинна підпорядковуватись фондова біржа у своїй діяльності?
- * Ефективність проведення фінансових операцій на фінансовому ринку?
- * Хто отримує більше вигод від існування фондового ринку?

6. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання з дисципліни «Фінансовий ринок» виконуються самостійно кожним студентом у формі комплексного практичного індивідуального завдання (КПЗ). КПЗ охоплює усі основні теми дисципліни, містить теоретичну і розрахункову частини. КПЗ реалізується у формі робочого зошита. Метою виконання індивідуального завдання є поглиблене вивчення найбільш актуальних проблем ринку фінансових послуг. Виконання індивідуального завдання є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни.

Варіанти КПЗ з дисципліни «Фінансовий ринок»

№ по списку	№ завдання*	№ варіанту	№ по списку	№ завдання*	№ варіанту
1	T1;T10	18	19	T8;T9	1
2	T2;T10	17	20	T9;T9	2
3	T3;T10	16	21	T1;T8	3
4	T4;T10	15	22	T2;T8	4
5	T5;T10	14	23	T3;T8	5
6	T6;T10	13	24	T4;T8	6
7	T7;T10	12	25	T5;T8	7
8	T8;T10	11	26	T6;T8	8
9	T9;T10	10	27	T7;T8	9
10	T10;T10	9	28	T8;T8	10
11	T11;T10	8	29	T9;T8	11
12	T1;T9	7	30	T1;T7	12
13	T2;T9	6	31	T2;T7	13
14	T3;T9	5	32	T3;T7	14
15	T4;T9	4	33	T4;T7	15
16	T5;T9	3	34	T5;T7	16
17	T6;T9	2	35	T6;T7	17
18	T7;T9	1	36	T7;T5	18

* Наприклад: T1; T10 одне дискусійне питання з теми на вибір.

Компанія експортер заключає контракт на поставку техніки на загальну суму (*див. таблицю*). Операція проводиться через (*див. таблицю*) коррахунок банку, який обслуговує компанію замовника.

У випадку, якщо б контракт передбачав негайну оплату, то імпортер міг би конвертувати валюту на коррахунку за курсом (*див. таблицю*).

Проте контракт передбачає оплату через (*див. таблицю*).

Імпортер купує (*див. таблицю*) опціон (*через період, зазначений в табл.*) на суму контракту за ціною виконання (*відповідає курсу, зазначеному у табл.*).

Опціонна надбавка складає (*див. таблицю*) за кожну одиницю валюти.

Комісійні брокеру складають (*див. таблицю*).

Коливання курсу (*див. таблицю*).

Компанія імпортер, маючи на коррахунку (*див. таблицю*) на той самий термін вирішила використати свій шанс і заробити. Вона дає дозвіл банку використати їх для кредитування під (*див. таблицю*) річних.

Банк же з метою поповнення своїх ресурсних ліній та маючи більш широкий доступ на ринок проводить валютний арбітраж, переказуючи материнську валюту за ставкою (*див. таблицю*) при валютному курсі (*див. таблицю*).

Необхідно визначити

1. Чистий прибуток від придбання опціону при врахуванні коливань
2. Загальні витрати
3. Економічний результат від кредитування
4. Прибутковість валютного арбітражу
5. Річний процентний дохід на основі форвардної маржі

В-т	Сума	Вал. коррахунок	К-с спот	Тер - мін	Опціон	Опц. надбавка	Коміс.	Колів. курсу	Сума на коррах.	Ставка кредитуван.	Валют курси	Ставка по ін. вал
1	5678923 NOK	\$	8,27	6	липень	0,25	780	8,25-8,27	1000000	12%	10,53 €	10%
2	5045270 KWD	£	2,3456	6	липень	0,5	820	2,35-2,34	500000	12%	0,2045 \$	10%
3	9845143 SAR	\$	1,5684	8	квітень	1,5	920	1,57-1,55	1500000	10%	2,23 €	12%
4	584648 DKK	NOK	1,5648	7	травень	1,25	840	1,54-1,57	5000000	9%	42,15 \$	8%
5	302645 SFr	£	1,6544	5	березень	1,25	760	1,64-1,66	500000	10%	7,9261 UAH	13%
6	689543 NOK	€	10,3698	9	липень	0,7	340	10,35-10,37	500000	8%	8.26 \$	6%
7	500000 €	\$	1,2689	4	квітень	0,7	220	1,28-1,32	800000	6%	1,20 €	8%
8	600000 SFr	\$	2,8978	6	червень	1,5	110	2,88-2,90	7500000	15%	1,22 €	13%
9	854300 CAD	SKr	4,5609	8	серпень	2,5	150	4,56-4,57	7500000	13%	84,87 UAH	15%
10	1126000 SKr	NOK	2,7923	7	вересень	1,5	200	2,78-2,80	1000000	10%	2,18 \$	8%
11	308044 SAR	£	1826,75	5	червень	25,0	320	1826-1827	500000	8%	80,12 NOK	10%
12	682568 KWD	\$	0,2974	9	вересень	0,2	140	0,28-0,30	7500000	9%	2,89 SKr	7%
13	784256 £	\$	0,6649	7	липень	0,05	260	0,65-0,67	500000	5%	0,7564 €	7%
14	444568 €	\$	0,8974	6	серпень	0,02	340	0,88-0,90	7500000	7%	112,5 JPY	9%
15	586248 SKr	\$	42,1200	6	квітень	2,0	650	41-43	1000000	10%	112,5 JPY	9%

16	692847 NOK	SKr	125,101	7	Березень	2,5	540	120-127	7500000	8%	43,15 \$	3%
17	1276500\$	€	2,18	8	травень	0,02	350	2,16-2,20	500000	12%	6,56 UAH	7%
18	5000000 JPY	\$	115,5	6	травень	2,5	750	120-110	1000000	10%	0,85 €	9%

Фінансовий посередник який на ринку працює вже 10 років має хорошу професійну репутацію, досвідчений персонал і перевірені продукти входить на український фінансовий ринок в сферу мікрокредитування. Менеджментом компанії визначено наступну стратегію розвитку:

Компанія на ринок заходить із власним капіталом в розмірі 10 000 000,00 грн., залучає кошти в іноземних партнерів в сумі 0,2 млн. дол. США за ставкою 5% річних. Спот курс становить – 31,50; термін інвестиції – 1,5 років. Темп інфляції в Україні, що прогнозується експертами коливатиметься в межах 28-36% в рік. Для збалансування своєї позиції компанія планує залучити ресурси на внутрішньому ринку з розрахунку достатності капіталу на рівні 15%. Ставки залучення ресурсів на фінансовому ринку України коливаються в межах 22-25% річних (в залежності від терміну – максимум 1 рік).

Рівень прибутковості компанії за планом стратегічного розвитку повинен становити 8-12%.

Продуктивні активи компанії, за прогнозами, становитимуть 88,5% (з них 6,2% в банківських вкладах за ставкою 20%).

Операційні витрати компанії складають 6,5% від активів. Витрати на формування резерву забезпечення покриття витрат від неповернених позик становлять 2,7% в квартал. Якість кредитного портфелю становить 88,5% кредитного портфелю.

Необхідно визначити

1. Сукупні активи компанії.
2. Продуктивні активи компанії.
3. Сукупний кредитний портфель.
4. Кредитний портфель, який приносить дохід.
5. Величину витрат на обслуговування залученого капіталу.
6. Зобов'язання перед іноземним інвестором.
7. Відсоткову ставку з якою вийде на ринок компанія.
8. Рівень реальної дохідності / ефективну ставку.

7. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ

Тема. Операції ринку фінансових послуг

Програма тренінгу «Взаємовідносини з фінансовими посередниками» орієнтована на:

- засвоєння студентами теоретичних і практичних основ підбору економічної інформації та її первинної обробки для розрахунку ефективності проведення операцій;
- вивчення та емпіричний аналіз послуг, що надаються фінансовими посередниками на фінансовому ринку;
- отримання практичних навичок щодо здійснення інвестиційно-розрахункових операцій на фінансовому ринку з урахуванням флуктуацій.

Порядок проведення тренінгу:

- ознайомитися з кон'юктурою фінансового ринку;

- набути навиків щодо купівлі-продажу фінансових зобов'язань, залучення коштів та їх розміщення, прорахунку ефективної відсоткової ставки, розрахунку вхідних та вихідних фінансових потоків фінансового посередника; ➤ обґрунтувати експертний висновок;
- підготувати фінансовий звіт.

Розрахункова частина тренінгу

Банк кореспондент, як фінансовий посередник, залучає на строкові вклади відповідні суми:

Варіант	Сума депозитів	Термін (місяців)	Варіант	Сума депозитів	Термін (місяців)
1	50.000,00	6	10	60.000,00	6
	70.000,00	9		20.000,00	9
	30.000,00	12		70.000,00	12
2	30.000,00	6	11	25.000,00	6
	70.000,00	9		35.000,00	9
	50.000,00	12		80.000,00	12
3	70.000,00	6	12	57.000,00	6
	50.000,00	9		23.000,00	9
	30.000,00	12		40.000,00	12
4	50.000,00	6	13	25.000,00	6
	30.000,00	9		45.000,00	9
	70.000,00	12		75.000,00	12
5	70.000,00	6	14	28.000,00	6
	30.000,00	9		51.000,00	9
	50.000,00	12		46.000,00	12
6	45.000,00	6	15	54.000,00	6
	45.000,00	9		43.000,00	9
	60.000,00	12		23.000,00	12
7	60.000,00	6	16	55.000,00	6
	45.000,00	9		14.000,00	9
	45.000,00	12		36.000,00	12
8	45.000,00	6	17	18.000,00	6
	60.000,00	9		59.000,00	9
	45.000,00	12		48.000,00	12
9	50.000,00	6	18	41.000,00	6
	50.000,00	9		19.000,00	9
	50.000,00	12		90.000,00	12

Вам необхідно виконати наступні умови:

- зарезервувати кошти в центральній резервній системі (3%);
- зарезервувати кошти в резервному фонді центрального банку (2%);
- зарезервувати кошти у фонді захисту вкладів (2%)

Ви залучаєте кошти відповідно:

- 6 місяців (18%); 9 місяців (22%); 12 місяців (25%).

Попит на кредити складає:

терміном на 3 місяці:	65.000,00	?	65.000,00	?
терміном на 6 місяців:	45.000,00		?	

терміном на 12 місяців:	?
-------------------------	---

/відсотки по кредитах сплачуються в кінці строку дії кредитного договору./

Необхідно визначити:

1. Мінімальний ефективний відсоток під який можна видати позику?
2. Як оптимально розмістити суми позичок? 3. Який буде дохід банку при розміщенні ресурсів під мінімальні відсотки?

8. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Організація самостійної роботи студентів вимагає особливої уваги, тому, що частина питань, кожної теми виноситься на самостійне вивчення студентами. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних заходів, передбачених кафедрою для вивчення навчальної дисципліни. Методичні матеріали передбачають можливість проведення самоконтролю (питання, тестування) з боку студента. Самостійна робота над засвоєнням дисципліни може виконуватися у читальних залах університету, навчальних кабінетах та комп'ютерних лабораторіях, в домашніх умовах. Кафедра забезпечує консультації з окремих найскладніших тем курсу. Викладачі кафедри здійснюють також поточний і підсумковий контроль та аналізують результати самостійної роботи студента.

Навчальний матеріал, передбачений для засвоєння під час самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалами, який опрацьовується на навчальних заняттях.

Для виконання самостійної роботи студенти можуть поділитись на групи по 4-5 чоловік. Самостійно обирають будь-якого учасника ринку. Дають йому характеристику, розкривають суть діяльності, основні напрями роботи, інструментарій який він використовує. Оцінюють сильні та слабкі сторони, пропонують шляхи покращення та запровадження нових продуктів.

Робота виконується у вигляді есе та презентації і захищається на одному із занять, залученням зовнішніх експертів та фахівців ринку.

Денна форма навчання:

№ з/п	Тематика	Кількість годин
1.	Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції, призначення, основи організації та роль в економіці.	5
2.	Тема 2. Становлення, розвиток та регулювання фінансового ринку.	5
3.	Тема 3. Трансформація локальних фінансових ринків у глобальний. Валютний ринок.	5
4.	Тема 4. Грошовий ринок та ринок капіталів.	5
5.	Тема 5. Фінансові посередники та їх функції.	6
6.	Тема 6. Цінні папери як головний інструмент фінансового ринку. Ринок похідних фінансових інструментів.	5
7.	Тема 7. Ціноутворення на фінансовому ринку. Ціна капіталу.	5
8.	Тема 8. Фінансові та валютні ризики.	5
9.	Тема 9. Фондові індекси.	5
10.	Тема 10. Фондова біржа та біржові операції.	7
Разом		53

№ з/п	Тематика	Кількість годин
1.	Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції, призначення, основи організації та роль в економіці.	10
2.	Тема 2. Становлення, розвиток та регулювання фінансового ринку.	10
3.	Тема 3. Трансформація локальних фінансових ринків у глобальний. Валютний ринок.	11
4.	Тема 4. Грошовий ринок та ринок капіталів.	11
5.	Тема 5. Фінансові посередники та їх функції.	11
6.	Тема 6. Цінні папери як головний інструмент фінансового ринку. Ринок похідних фінансових інструментів.	11
7.	Тема 7. Ціноутворення на фінансовому ринку. Ціна капіталу.	11
8.	Тема 8. Фінансові та валютні ризики.	11
9.	Тема 9. Фондові індекси.	11
10.	Тема 10. Фондова біржа та біржові операції.	11
Разом		108

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, консультації, самостійна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, кейс-метод, реферування, виконання КПЗ, есе, підготовка і презентація проектів.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: – стандартизовані тести; – поточне опитування; – залікове модульне тестування та опитування; – оцінювання результатів КПЗ; – наскрізні проекти; – командні проекти; – аналітичні звіти, реферати, есе; – розрахункові та розрахунково-графічні роботи; – студентські презентації та виступи на наукових заходах; – розрахункові роботи; – завдання на реальних об'єктах тощо; – екзамен.

11. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

12. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Фінансовий ринок» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)	Разом
20%	20%	20%	40%	100%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ активність на заняттях –2 бали за тему (макс. 10 балів); ▪ усне опитування (теми 1-5) – 3 балів за тему (макс. 15 балів); виконання творчих завдань/проектів – 5 бали за тему (макс. 25 балів); ▪ модульна контрольна робота / тестування – макс. 50 балів. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ активність на заняттях – 2 бали за тему (макс. 10 балів); ▪ усне опитування (теми 6-10) – 3 балів за тему (макс. 15 балів); ▪ виконання творчих завдань/проектів – 5 балів за тему (макс. 25 балів); ▪ ректорська контрольна робота / тестування – макс. 50 балів. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Підготовка КПЗ, Ессе, групового дослідження – макс. 40 балів ▪ Захист КПЗ, Ессе, групового дослідження – макс. 20 балів ▪ Тренінг (пітчінг ідей та захист проектів) – макс. 40 балів 	<ul style="list-style-type: none"> Тестові завдання (10 тестів по 5 балів за тест) – макс. 50 балів Теоретичні питання (2 питання) – по 25 балів, макс. 50 балів 	

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

13.Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Технічне забезпечення: мультимедійний проектор, ноутбук, проекційний екран.	1–10
2.	Базове програмне забезпечення: ОС Windows. Стандартне програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office (Word, Excel, PowerPoint, Microsoft Visio). Телекомунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Viber тощо).	1-10
3.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності).	1-10
4.	Комунікаційне програмне забезпечення Zoom для проведення занять в режимі on-line (за необхідності).	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Інформаційна довідка щодо розвитку фондового ринку України протягом 2017–2020 років/ Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/news/insights/>
2. Іоргачова, М., Коцюрубенко, Г., Ковальова, О. (2020). Оцінка вартості компанії: сутність та алгоритм. Збірник наукових праць. <https://doi.org/10.36074/03.04.2020.v1.10>
3. Колупаєв Ю.Б., Залюбовська С.С. Механізм інформаційного забезпечення в контексті вирішення проблем розвитку фондового ринку України. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 4. С. 62–65.
4. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року. Національний банк України. Режим доступу: URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=43352266>
5. Мацук З. А. Інформаційне поле ринку цінних паперів. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 9. С. 5–14. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7432&i=0>
6. Насібова О. В. Фінансовий механізм соціального захисту як інструмент регулювання рівня життя населення. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 10. С. 48–54. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.10.48
7. Панчук К. П. «Розвиток страхового посередництва на ринку фінансових послуг України»: випускна кваліфікаційна (дипломна) робота / К. П. Панчук ; наук. кер. І. І.
8. Регулятори фінансового ринку затвердили Стратегію розвитку фінансового сектору України до 2025 року <https://www.kmu.gov.ua/news/regulyatori-finansovogo-rinkuzatverdili-strategiyu-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku>
9. Розвиток фінансового ринку України в умовах європейської інтеграції: проблеми та перспективи : колективна монографія / за ред. В. Баранової та ін. Харків : Діса плюс, 2019. 370 с.
10. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. Березень 2021. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku7686>

11. Танчак Я.А. (2020) Інтернет-трейдинг на українському ринку фінансових інвестицій. Економічний простір, (101), 172–182.
12. Чуницька ; Мін-во фінансів України, Ун-т ДФС України, Навч.-наук. ін-т фінансів, банківської справи, Каф. фінансових ринків. Ірпінь, 2021. 59 с.
13. Abeyssekera R. Examining Counsellor Expertise: Evidence from the Sri Lankan Microfinance Sector. *Business Ethics and Leadership*. 2020. № 4(1). P. 57-67. DOI: [http://doi.org/10.21272/bel.4\(1\).57-67.2020](http://doi.org/10.21272/bel.4(1).57-67.2020)
14. Adam Hayes. Financial Markets: Role in the Economy, Importance, Types, and Examples. Investopedia. May 31, 2022. URL: <https://www.investopedia.com/terms/f/financial-market.asp>
15. Bösl K. Das Börsenjahr 2017 : Deutschland bleibt bei Aktienneuemissionen weiterhin zurück. *Corporate Finance*. 2019. No 1–2. S. 35–41.
16. Didenko I., Hammadi H. Demand Forecast, Supply and Equilibrium Price on the Deposit Market: Methodology and Experience of Ukraine. *Financial Markets, Institutions and Risks*. № 1(3). P. 34-43. DOI: [http://doi.org/10.21272/fmir.1\(3\).34-43.2017](http://doi.org/10.21272/fmir.1(3).34-43.2017)
17. Jastra Ilic. Finanso «Digital Payments in Europe to Surpass \$802bn Transaction Value This Year». Senast uppdaterat: april 21, 2022. URL: <https://finanso.se/digital-payments-in-europe-tosurpass-802bn-transaction-value-this-year/>
18. Julija A. Fortunly «These Fintech Statistics Show an Industry on the Rise». February 11, 2022. URL: <https://fortunly.com/statistics/fintech-statistics/>
19. Ovcharenko Valeriia. Banking industry analysis: the competitive advantage of banks, which implemented FinTech. 2019. URL: https://kse.ua/wp_content/uploads/2019/04/BFE_Thesis_final_Ovcharenko_Valeriia.pdf
20. Rubanov P. M. Transformation of the banking sector in the digital era. *Mechanism of Economic Regulation*. 2019. № 4. P. 110-118. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2019.86.11>
21. Shadow banking in China: a looming shadow. Caixabankresearch. URL: <https://www.caixabankresearch.com/en> (Last accessed: 23.06.2021).
22. Standard & Poor's / S&P Global Ratings URL: https://www.standardandpoors.com/en_US/web/guest/home (Last accessed: 20.02.2021).
23. The Global Competitiveness Report 2019. Klaus Schwab, World Economic Forum. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf
URL: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/856/908>
24. Vira Vartsaba, Olha Zaslavska. FinTech industry in Ukraine: problems and prospects for the implementation of innovative solutions *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 6, No. 4, 2020.